

AUTORKA: BEATA KWIATKOWSKA

TEMAT: „LITWO, OJCZYŻNO MOJA!” CZYLI O PASZPORCIE ADAMA MICKIEWICZA

PRZEDMIOT: JĘZYK POLSKI

CZAS:

45 MIN

GRUPA WIEKOWA/KLASA:

VII-VIII

ODWOŁANIE DO PODSTAWY PROGRAMOWEJ/OGÓLNE CELE:

I. KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE:

5. Kształcenie postawy szacunku dla przeszłości i tradycji literackiej jako podstawy tożsamości narodowej;
6. Poznawanie wybranych dzieł wielkich pisarzy polskich w kontekście podstawowych informacji o epokach, w których tworzyli (zwłaszcza w klasach VII i VIII).

IV. SAMOKSZTAŁCENIE:

2. Rozwijanie umiejętności samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania.

I. KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE:

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń/uczennica:
 - a) Wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji;
 - b) Wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich elementy wiedzy o historii i kulturze;
 - c) Wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. biograficzny historyczny, historycznoliteracki, kulturowy, filozoficzny, społeczny.

CEL LEKCJI – PO TEJ LEKCJI UCZNIOWIE I UCZENNICE DOWIEDZĄ SIĘ:

- Jak bycie na emigracji wpłynęło na życie i twórczość Adama Mickiewicza;
- Co świadczyło o tym, że Adam Mickiewicz był Polakiem, mimo że państwa polskiego na mapie nie było;
- Jak koncept „granicy” wpływa na życie ludzi po jej dwóch stronach.

OCENIANIE KSZTAŁTUJĄCE – PO TEJ LEKCJI UCZNIOWIE I UCZENNICE WYJAŚNIĄ:

- Jakie znaczenie ma pielęgnowanie kultury i zwyczajów kraju ojczystego na obczyźnie;
- Znaczenie ruchu Wielkiej Emigracji w literaturze polskiej;
- Okoliczności historyczne, w jakich powstawały epepeje narodowe;
- Dlaczego Adam Mickiewicz „należy” również do narodu białoruskiego i litewskiego.

METODY, FORMY, ŚRODKI DYDAKTYCZNE WYKORZYSTYWANE PODCZAS ZAJĘĆ:

- Praca z mapą;
- Internet;
- Praca w grupach;
- Dyskusja.

ZAŁĄCZNIKI:

- Załącznik numer 1: Mapa – Rzeczpospolita Obojga Narodów (Wikipedia): <https://bit.ly/2FcSO26> (dostęp: 11.10.2020);
 - Załącznik numer 2: Mapa – Rozbiory Polski (Wikipedia): <https://bit.ly/3daTPV7> (dostęp: 11.10.2020);
 - Załącznik numer 3: Mapa – współczesna Europa Wschodnia: <https://bit.ly/3jSKnrO> (dostęp: 11.10.2020);
 - Załącznik numer 4: Informacja na temat indeksu siły paszportów: <https://bit.ly/34L1m9f> (dostęp: 11.10.2020).
-

ŹRÓDŁA:

- Adam Mickiewicz: profil na culture.pl: <https://bit.ly/34te8ua> (dostęp: 11.10.2020);
- Culture.pl; Roman Koropecy: *Europejski poeta w polskim bagienku*: <https://bit.ly/3dYf0Kv> (dostęp: 11.10.2020);
- Rzeczpospolita; *Adam Mickiewicz, jakiego nie znamy*: <https://bit.ly/37EYeim> (dostęp: 11.10.2020).

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Lekcja w oparciu o ten scenariusz może stanowić wprowadzenie do zajęć, podczas których realizowane są tematy dotyczące twórczości Adama Mickiewicza. Scenariusz może stanowić również element wprowadzający do lekcji o polskim okresie romantyzmu. Autorka scenariusza nie jest polonistką, dlatego należy mieć na uwadze, że komentarze na temat treści przekazywanych podczas języka polskiego są wskazówką do tego, jak połączyć wątek Adama Mickiewicza z wyzwaniem globalnymi. Zachęcamy do głębszego i bardziej eksperckiego opowiadania uczniom i uczennicom o interpretacji, romantyzmie, twórczości Adama Mickiewicza i Wielkiej Emigracji.

OPIS PRZEBIEGU ZAJĘĆ

UWAGI METODYCZNE

UWAGI TEMATYCZNE

WSKAZÓWKI DO PRACY ZDALNEJ

WPROWADZENIE

Czynności standardowe dotyczące rozpoczęcia lekcji (sprawdzenie obecności itp.).

 5 minut

Teksty literackie interpretujemy w oparciu o różne konteksty/ wpływy zewnętrzne: doświadczenia i życie autora/autorki, prąd literacki, gatunek, wydarzenia historyczne, światopogląd autora lub autorki czy dominującą filozofię danej epoki.

Wprowadzamy uczniów i uczennice do tematu lekcji, pytając:

 4 minuty

- w oparciu o co interpretujemy teksty literackie?;
- przypomnijcie, jakie wydarzenia historyczne wpłynęły na twórczość polskich pisarzy i pisarek.

Po odpowiedziach uczniów i uczennic mówimy, że dzisiejsza lekcja dotyczyła będzie ruchu Wielkiej Emigracji, romantyzmu oraz Adama Mickiewicza. Wyświetlamy 3 mapy w odpowiedniej kolejności, przy każdej z map zadajemy pytania uczniom i uczennicom: a) podział administracyjny Rzeczypospolitej Obojga Narodów w latach

 8 minut
Zapraszamy osoby chętne do tablicy, aby wskazały miejsce palcem na mapie.

Zachęcamy uczniów i uczennice do poszerzenia perspektywy, aby zadawali sobie pytanie: jakie obecne wydarzenia na świecie są do siebie podobne, czy „wielka emigracja” dotyka jakichś państw

1773-1793 (załącznik nr 1). Pytania:

- wskaż na mapie Polskę ze współczesnymi granicami;
- wskaż miejsce zamieszkania Twoich pradziadków.

b) rozbiory Polski (załącznik nr 2). Pytania:

- wskaż na mapie Nowogródek. Kto urodził się w tymi mieście w 1798 roku? (Dodajemy komentarz, że Mickiewicz urodził się, kiedy na mapie Europy nie było Polski).

c) współczesna mapa Europy Wschodniej (załącznik nr 3) – wyświetlamy mapę, podglądowo zwracając uwagę na granice Litwy, Białorusi i Ukrainy. Informujemy klasę, że zajmiemy się teraz postacią Adama Mickiewicza.

Jeżeli mamy czas, przy tej mapie można zadać pytanie: wskażcie państwa (lub bardziej szczegółowo – miasta/miejsca), w których trwają obecnie konflikty zbrojne.

współcześnie, a jeśli tak – dlaczego tak jest?

Uczniowie i uczennice mogą do współpracy używać tablicy stworzonej przez nauczyciela na platformie Padlet: <https://pl.padlet.com/> lub aplikacji do map myśli, np.: <https://www.mindmup.com/>.

ROZWIŃCIE

Dzielimy klasę na 4-osobowe zespoły (życie osobiste, twórczość, tradycja i zwyczaje, migracja Mickiewicza). Zadaniem każdego zespołu będzie poszukanie informacji o Adamie Mickiewiczu w poniższych obszarach. Grupy mogą korzystać z dowolnych źródeł informacji, także Internetu w telefonie. Każda z grup przygotowuje informację w formie notatki, tak, aby po zadaniu przedstawić ją klasie:

- życie osobiste Adama Mickiewicza (również działalność polityczna, wojskowa);
- twórczość (w jakich okolicznościach historycznych powstały: Ballady i romanse, Dziady, Pan Tadeusz, Sonety krymskie);
- tradycja i zwyczaje w twórczości Adama Mickiewicza (konkretne przykłady);
- migracje Mickiewicza (od czasów

 10 minut
Każda grupa dostaje po jednym obszarze, jeżeli grup jest więcej, 2 grupy dostają ten sam obszar. W pierwszej kolejności do opracowania przez 2 grupy rekomendujemy obszary: twórczość i patriotyzm.

W zależności od możliwości technologicznych tworzymy 4 grupy na platformie internetowej, ewentualnie – każdy pracuje oddzielnie (np. dzielimy uczniów i uczennice wedle kolejności w dzienniku).

szkolnych aż po śmierć – wynotowanie miejsc i w jednym zdaniu główna działalność).

Po upływie czasu zadajemy poniższe pytania do wszystkich grup, poszczególne grupy odpowiadają na nie, korzystając z opracowanych notatek:

- jak nazywały się dwie główne kobiety w życiu Mickiewicza i jaki miały na niego wpływ? (Maryla Wereszczyńska, Celina Szymanowska – guwernantka dzieci Mickiewicza, z którą ten miał romans);
- jak Mickiewicz angażował się w walkę o niepodległość? (Towarzystwo Filomatyczne, tworzenie legionów);
- jakie okoliczności historyczne i kulturowe towarzyszyły Mickiewiczowi? (Romantyzm, więzienie i zesłanie, Wielka Emigracja, mesjanizm);
- w jaki sposób Mickiewicz pielęgnował polską tradycję w swoich utworach/Panu Tadeuszu? (Grzybobranie, polonez, ucztę, polowania w Panu Tadeuszu, obrzędy w Dziadach itd.), jakie znaczenie miało opisywanie tradycji i zwyczajów dla narodu polskiego (dziś i kiedyś?);
- jakie były kluczowe miasta (państwa), w których przebywał Mickiewicz, i co ważnego się w nich wydarzyło (Wilno, Paryż, Włochy, Rosja [Petersburg], Drezno, Stambuł). Czy był mu potrzebny paszport? Czy myślicie, że we współczesnych czasach byłoby mu łatwiej, czy trudniej podróżować? Po co nam teraz paszporty?

 15 minut
Notatki które powstały, można sфотографować i rozesłać do każdej z grup.

W trakcie dyskusji w klasie rekomendujemy nauczycielowi lub nauczycielce spisywanie na tablicy kluczowych haseł/słów-kluczy, które padały podczas dyskusji.

Przy pytaniach podajemy kluczowe terminy, które powinny paść podczas tej dyskusji, jeżeli nie ze strony uczniów i uczennic, to nauczyciel lub nauczycielka powinni zwrócić na to uwagę, wyjaśniając kwestie i dopytując o nie).

Podczas dyskusji na ten temat można nawiązać do indeksu siły paszportów (patrz załącznik numer 4).

Paszport: Pierwsze współczesne uregulowania prawne i dokumenty do podróży zagranicznych zaczęto wprowadzać dopiero w XIX wieku.

Wracamy do pracy na forum.

W przypadku pracy zdalnej prosimy grupy, aby podzieliły się swoimi notatkami on-line z pozostałymi grupami.

PODSUMOWANIE

Zadajemy pytania podsumowujące. W zależności od tego, jak toczyła się dyskusja podczas Twojej lekcji, zadaj

 5 minut
Uwaga: tutaj nie ma złych

W nauczaniu zdalnym można do tego etapu lekcji wykorzystać opcje

3 wybrane przez Ciebie pytania z poniższej listy:

- jakie znaczenie w życiu i w twórczości Mickiewicza miały rozbiory Polski?;
- dlaczego Mickiewicz jest ważny dla Litwinów i Białorusinów?;
- jak współczesne granice pomiędzy Polską, Litwą i Białorusią mają się do historii?;
- Wielka Emigracja, która dotknęła Polaków w XIX wieku, dotyczy także inne kraje. Tak jak Polacy byli uchodźcami kiedyś, tak teraz obywatele i obywatelki innych państw muszą uciekać ze swoich ojczyzn, szukając schronienia. Czy wiesz, których państw na świecie dotyczy ta sytuacja? Potrafisz wymienić minimum 3?;
- co myślicie o „podtrzymywaniu” kultury krajów ojczystych w krajach przyjmujących (tzn. takich, do których emigrują ludzie – np. w Polsce – obywatele Ukrainy, w Norwegii – Polacy); czy jest to ważne? Dlaczego tak, dlaczego nie?

Dziękujemy za pracę podczas lekcji i zapraszamy na przerwę.

odpowiedzi, uczniowie i uczennice powinni wyrazić swoje zdanie, jest to przestrzeń do refleksji.

Jeżeli przy poprzednim zadaniu dyskusja na forum szła opornie, możemy podsumowanie zrobić w małych grupach.

zawarte w narzędziu, przy pomocy którego prowadzone są zajęcia, np. czat, tablice itp.

Redakcja merytoryczna:

Natalia Konwerska, Joanna Gus

Redakcja językowa:

Tomasz Dalasiński, Aleksandra Szwagrzyk-Dalasińska

Projekt graficzny i skład:

Magdalena Hamera Kompot Studio

Wydawca:

Fundacja Emic, ul. Podgórna 50/2

87-100 Toruń,

**FUNDACJA
EMIC**

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

Scenariusz powstał w ramach projektu „Grupa (wciąż) wielokulturowa” finansowanego z dotacji Ministerstwa Edukacji Narodowej.
